

РЕШЕНИЕ

№ 1923

гр. София, 22.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43 състав, в публично заседание на 06.03.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова, като разгледа дело номер **737** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145-чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 84, ал. 1 и чл. 76б, ал. 1, т. 2 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).

Образувано е по жалба на Н. Д. М., ЛНЧ: [ЕГН], гражданка на Република И., [дата на раждане], действаща лично и в качеството си на законен представител на малолетните Пуя Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане], гражданка на Република И. и Л. Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане], гражданин на Република И., чрез адвокат Т. А. И., САК, със съдебен адрес: [населено място], [улица] /Безистен/, ет. 2, срещу Решение № 22597/28.12.2023 г. на Председател на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет на Република България /ДАБ при МС на РБ/, с което на молителката и нейните деца е отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут.

Жалбоподателката счита, че оспореният акт е незаконосъобразен, като постановен при съществено нарушение на административнопроизводствените правила, в противоречие с материалноправните разпоредби и в несъответствие с целта на закона, и в противоречие с мотивите на Решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. на ВАС на РБ. Позовава се на практиката на СЕС. В съдебно заседание, жалбоподателката редовно уведомена се явява лично, представлява се от адвокат И., който моли съда да отмени оспорения административен акт, като върне административната преписка на административния орган със задължителни указания по тълкуване и прилагане на закона. Релевира

доводи за нищожност на оспорения административен акт. Претендира присъждане на разноски в минимален размер, за което предоставя договор за правна помощ и защита, в който се претендира възнаграждение при предоставена безплатна правна помощ.

Ответникът – Председателят на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет на Република България, се представлява от юрисконсулт К., която моли съда да отхвърли депозираната жалба, като потвърди оспорения административен акт като правилен и законосъобразен.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е образувано с молба за предоставяне на международна закрила с вх. № РД-09-В-112/13.03.2019 г. на РПЦ – [населено място], „ПМЗ – кв. В.“, на която дата молителката е регистрирана като Н. Д. М., [дата на раждане] в [населено място], И., гражданка на И., етническа принадлежност – кюрдка, вероизповедание: атеистка, семейно положение – омъжена, ЛНЧ: [ЕГН]. Личните и данни, както и тези на децата и са установени въз основа на подписана от нея декларация по чл. 30, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, като в хода на административното производство от страна на иракската гражданка е предоставена лична карта и свидетелство за иракско гражданство. Молбата е подадена от молителката лично и в качеството и на законен представител на малолетните си деца Пуя Х. Д., ЛНЧ:[ЕГН] и Л. Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН].

С Решение № 5242/23.08.2019 г., издадено от Председател на ДАБ при МС на Н. Д. М. е отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут.

С Решение № 1154/20.02.2020 г., постановено по административно дело № 10596/2019 г. по описа на АССГ, Решение № 5242/23.08.2019 г., издадено от Председател на ДАБ при МС е отменено като незаконосъобразно.

С Решение № 2786/01.03.2021 г., постановено по административно дело № 7040/2020 г. на ВАС на РБ, решението на АССГ е оставено в сила.

Административната преписка е върната на административния орган за повторно произнасяне по молбата за предоставяне на международна закрила. След връщане на преписката е издадено Решение № 2620/23.08.2021 г. на Заместник-председател на ДАБ при МС, с което на Н. Д. М. и малолетните и деца Пуя Х. Д. и Л. Х. Д. е отказано предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

С Решение № 190/13.01.2022 г., постановено по административно дело № 8829/2021 г. на АССГ, Решение № 2620/23.08.2021 г. е потвърдено като правилно и законосъобразно. С Решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС на РБ, решението на АССГ е отменено и административната преписка е върната на административния орган за ново произнасяне по молба с вх. № РД-09-В-112/13.03.2019 г. при спазване на дадените от съда задължителни указания по прилагане и тълкуване на закона.

С молба вх. № РД-09-В-112/13.03.2019 г. на РПЦ – [населено място], „ПМЗ – кв. В.“, Н. Д. М. е поискала предоставяне на международна закрила за себе си и в качеството си на майка и законен представител на малолетните си Пуя Х. Д., ЛНЧ:[ЕГН], [дата на раждане] в [населено място], И., гражданин на И. и Л. Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане] в [населено място], Турция, гражданин на И..

Чужденката е получила копие от Указания за правата и задълженията на чужденците,

подали молба за закрила в Република България, включваща пояснения относно производството за предоставяне на международна закрила; относно последваща молба за международна закрила; относно връчване на решенията в превод на кюрдски език, който владее, в потвърждение на което на последната страница на екземпляра им на български език се е подписала лично. Съставена е Евродак дактилоскопна карта с референтен номер: BR106C1903130002 /л.276-279/.

На основание чл. 46 от ЗМСМА вр. чл. 25, ал. 2 от ЗУБ, Н. Д. М. е назначена да представлява малолетните си деца. На основание чл. 15, ал. 4 от Закон за закрила на детето, всички процесуални действия в административното производство са потвърдени от социален работник в Отдел „Закрила за детето“, Дирекция „Социално подпомагане“ по местоживеене, като са представени социални доклади, ведно с административната преписка /л.34-42, л.171-174, л.163-164/.

Отразено е, че чужденката е придружена от сина си Пуя Х. Д., своя съпруг Х. Д. М. А. и своята майка Кажал А. М.. Същата е напуснала страната си по произход И. в края на м. Декември 2018 г., легално с издадена виза за Република Турция, където на 17.01.2019 г. ражда второто си дете - Л. Х. Д.. На 12.03.2019 г. чужденката, заедно с двете си деца, съпруга си и нейната майка, преминават нелегално границата с Република България, отправяйки се към Република България, [населено място], където на следващия ден 13.03.2019 г. се предават на българските власти. На същата дата 13.03.2019 г. от страна на Н. Д. М. до председателя на ДАБ при МС е депозирана молба за предоставяне на международна закрила на нея и двете и малолетни деца, регистрирана под № РД-09-В-112/13.03.2019 г. в ДАБ при МС.

В хода на двете административни производства с молителката са проведени две интервюта, обективирани в Протокол за проведено интервю с рег. № УП2670/05.04.2019 г. и Протокол за проведено интервю с рег. № УП2670/03.06.2021 г., проведени са разговори с децата в присъствието на тяхната майка и баща, приобщени са три броя справки за ситуацията в Република И. /от 2019г. до 2021 г./ /л.175-179, л.226-229/. Представено е положително становище от ДАНС.

В хода на двете интервюта от чужденката е заявено, че същата е напуснала държавата си по произход в края на м. декември 2018 г., с посока Република Турция, за което имала редовно издадена виза. Заедно била с големия си син, съпруга си и нейната майка. В Турция останали около три месеца, като там родила второто си дете на 17.01.2019 г. В Република България влиза заедно с близките си на 12.03.2019 г., като на 13.03.2019 г. се предали доброволно на българските власти. Посочила е, че няма религия, не е вярваща. Не е имала проблеми в страната си по произход, нито поради етническата си, нито поради половата си принадлежност, с оглед каноните на исляма. Заявила, че относно това, че е атеист е имало нападки от роднините на съпруга и, те не желали да общуват с тях. Но с други хора и институции за това не е имала проблем. Посочила е, че е живяла в [населено място],[жк], в И. живеят нейните чичовци и лели, нямат проблеми. Допълнила е, че тя самата има проблем и поради това не може да живее в [населено място], И.. Преди възникването на този проблем, е живяла спокойно и необезпокоявано там. Молителката има завършено полувисше образование, специалност „Администрация“, владее кюрдски език, малко английски и арабски език, малко фарси. Относно голямото си дете заявява, че не е посещавало детска градина и ако не са били напуснали И., детето е щяло да бъде записано, но в частна детска градина, тъй като има детски градини, в които децата са удряни. Докато е била в страната си по произход е работила в общинската администрация, като

държавен служител, пишела е писма за колеги, които следвало да бъдат премествани от един в друг отдел. Заплата и била 500 долара. Допълва, че в К. напоследък имало икономическа криза, но въпреки това работата и била добре заплатена. От нейна страна е заявено, че не е членувала в политическа партия и организация, нито във военна групировка. Не е имала проблеми с официалните власти, нито с армията, нито полицията.

Като причина за напускане на страната си по произход от страна на молителката е посочено, че същата е била обект на заплахата от М. А.. Това лице ги притискало да му продадат един имот /земя/, наследство на молителката от нейния баща. В началото предлаганата им от М. А. сума бил добра, но впоследствие той спрял да коментира сумата за имота, искал да я отнеме. От страна на М. А. спрямо молителката и нейното семейство били отправени няколко заплахы – през 2017 г. и 2018 г., били изпращани хора, които отправяли заплахите. Заявява, че имотът е голям 30 хектара, по нотариален акт имотът се води собственост на дядото на молителката. Земята останала наследство на нейния баща, тъй като чичовците и се отказали от право на собственост, удостоверено пред нотариус. Допълва, че земята не е била обработвана от баща и, нито пък той се е възползвал от нея. Баща и бил пешмерга. Когато нейният баща починал, дядо и оставил земята на нея и майка и, тъй като тогава бил жив. След смъртта на дядо и, лелите и чичовците и взели решение да препишат земята на нейно име. Бащата на молителката починал през 1988 г., когато тя била на една година. Същият загинал при операцията „А.“. Бил член на Пешмергите, а политическата партия на Баас е управлявала страната. Относно заплахите, отправяни от М. А., допълва, че няколко пъти е спирана от мъже на пътя през м. Април и м. Май 2018 г. Тези мъже ги посещавали, като заявявали, че ако не продадат земята ще отвлечат детето и, ще убият нея и нейния съпруг. Отделно тези хора и заявили, че трябва да подпише съгласие за земята или в противен случай ще последва убийство – тя или съпруга и, или ще отвлечат детето им. Молителката заявява, че те не продали земята, тъй като този имот за нея е със сантиментална стойност. Земята била отдавана под аренда на други две лица – двама братя, които я използвали за стопанска дейност, като към настоящия момент земята не се дава под аренда. Причината за това са отправените от М. А. заплахы, и лицата, на които била отдавана изпитвали страх да я вземат под аренда. Две години имотът не е бил отдаван. Отделно заявява, че заплахите са се засилили от две години. Посочва, че М. А. не може да си присвои имота, тъй като това зависи от нея, от нейния подпис и съгласие. Молителката допълва, че не е продала имота. Относно М. А., допълва, че той искал да закупи земята с цел строеж, както и че не може да осъществи това без наличните документи. Счита, че независимо, че М. А. е влиятелен човек, не би проявил дързостта да се сдобие с фалшиви документи. Лично е виждала М. А., но той лично не е идвал да заплашва нея и семейството и, изпращал е свои хора да отправят заплахите. Идвал е в дома им да преговаря за продажба на земята за сумата от 200 000 долара, но тя и близките и не се съгласили. В случай, че се е стигнало до сделка, чужденката и семейството и, нямало да избягат от държавата си по произход. Отделно М. А. имал здрави връзки в полицията, предвид неговата влиятелност, поради това не подали жалба. Допълва, че преди две – три години едно семейство е имало проблеми с М. А., от тяхна страна била депозирана жалба в резултат, на което бил убит техният син. Бил убит от човек на М. А.. Целият район бил наясно с това убийство, това бил известен случай в К. и хората го коментирали. Един от хората на М. А. влязъл в затвора, но за

кратко. Била издадена заповед за убийство от М. А., който е член на демократичната партия на К. и е влиятелен човек. Допълва, че хората с влияния разполагат с правомощието да издадат такава заповед за убийство. Заявява, че ако е била осъществена продажбата на земята, тя и семейството и е нямало да имат проблеми. Посочва, че не имало упражнявано физическо насилие, бил упражнен психически тормоз.

По време на второто интервю, от страна на молителката са изложени допълнителни факти. От нейна страна е посочено, че майка и е в И. от м. юли 2020 г., като там са нейните чичовци и останалите и роднини по бащина и майчина линия. Майка и живеела под наем в [населено място], като до седмица преди интервюто имала магазин за хранителни стоки в съседство с къщата, в която е живеела. Но седмица след това се преместила при един от братята си, за да не бъде притеснявана от М. А.. Същото това лице открило нейната майка и започнало отново да оказва натиск върху нея, тя да му прехвърли земята в съда. Допълва, че този път предложил по-малка сума от 30 000 до 50 000 долара. Отделно посочва, че същият този човек е изкупил съседните на техния имоти, продължавайки да настоява за тяхната земя. Допълнително е заявила, че М. А. има връзки в Демократическата партия на К., разполага с възможността да открие нея и близките и навсякъде, включително и в Турция. Посочва, че основната дейност на М. А. е търговия и строителство, благодарение на връзките, които има, но не е депутат в парламента, но работи за партията.

Съпругът на молителката е представил същият проблем като причина за напускането на държавата му по произход, като е получил два последователни отказа за предоставяне на международна закрила, потвърдени с влезли в сила съдебни решения. С Решение № 704/09.02.2021г., постановено по административно дело № 9768/2020 г. на АССГ, Решение № 8-В/11.09.2020 г. на Интервюиращ орган на ДАБ при МС, с което е отхвърлена последваща молба за предоставяне на международна закрила на съпруга на молителката е потвърдено като законосъобразно. Съдът е приел в съдебния акт, че изложените доводи за заплахи не са били по отношение на съпруга, а по отношение на молителката и нейната майка.

От представените доклади на Агенция по социално подпомагане, Дирекция „Социално подпомагане - О.“, административният орган е посочил, че молителката и съпруга и са заявили, че не са били заплашвани, но поради лошата обстановка в И. се страхуват за живота си. В държавата си по произход не са били преследвани на етническа и религиозна основа и върху тях не е оказвано насилие. От социалните работници, изготвили докладите е установено, че децата са спокойни, както и че се наблюдава силно изразена емоционална привързаност към родителите.

Въз основа на фактите и доказателствата, и при съобразяване на приложимите материалноправни разпоредби на ЗУБ е постановено обжалваното решение, с което е отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут по смисъла на чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ, поради липса на материалноправни основания. Решаващият орган не е кредитирал бежанската история на молителката и нейните деца, поради редица противоречия и липса на правдоподобни твърдения в полза на търсената от нея закрила и в тази връзка е приел, че мотивите, обуславящи желанието на кандидатката да получи статут не попада в предметния обхват на ЗУБ. Прието е, че в хода на административното производство не са установени факти, даващи основание за опасения от преследване, основаващи се на събития, настъпили след като чужденката

е напуснала държавата си по произход /чл. 8, ал. 6 от ЗУБ/. Изложен е мотив, че в случая не следва да се обсъждат предпоставките за предоставяне на статут по чл. 8, ал. 9 от ЗУБ, предвид че от страна на чужденката не е заявено член на семейството и да има предоставен статут на бежанец в Република България. Предвид, което е прието, че не са налице предпоставките за предоставяне на бежански статут на чужденката, действаща лично и в качеството и на законен представител на малолетните и деца.

Прието е, че не са налице и предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут на чужденката и нейните деца, поради липсата на твърдения, обосноваващи извод, че те могат да бъдат изложени на реална опасност от тежки посегателства като смъртно наказание, изтезание, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Счетено е, че срещу тях не са предприети и не съществува реална вероятност да бъдат предприети в бъдеще такива действия, нито официалните власти, нито от някоя конкретна групировка, която държавата не е в състояние да контролира. Посочено е, че заявленията от молителката проблеми, явяващи се причина за нейното напускане с децата и от И. са недостоверни, измислени, напълно нереални, и като такива не попадат в предметния обхват на ЗУБ. Прието е, че молителката не е била принудена да напусне И., същата е заминала по свое собствено желание, легално с паспорт за Република Турция, и в тази връзка е направен извод, че тя не е имала проблеми с иракските власти или с други недържавни организации и субекти. В заключение от страна на административния орган е прието, че по отношение на молителката и децата и не са били изложени и за тях не съществува бъдещ риск от посегателства по чл. 9, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗУБ. От страна на ответника е разгледана и възможността за прилагане на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ – „тежки заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт“. Посочено е, че тази преценка следва да бъде съобразена с висшия интерес на детето. В тази връзка административният орган се е позовал на Конвенцията на ООН и по-конкретно обсъждайки параграф 75. Изложени са мотиви, че е установена адаптация на децата към начина на живот на семейството си в Република България, предвид продължителния престой в България и тяхната ранна възраст към момента на установяване. Но, „добрата адаптация“ на децата, според административния орган не е достатъчна като основание, тъй като липсват която и да е от императивните материалноправни предпоставки, визирани в чл. 9, ал. 1, ал. 6 и ал. 8 от ЗУБ. Решаващият орган е приел въз основа на обсъдената Справка вх. № ЦУ-933/10.07.2023 г., изготвена от Дирекция „Международна дейност“, ДАБ при МС относно Държавата Република И. – общо положение в страната, икономическо и обществено-политическо положение в И. и в Иракски К. и състояние на сигурността в И. и по-специално в [населено място], че сама по себе си не дава основание за опасение от преследване по смисъла на Женевската конвенция от 1951 г. Председателят на ДАБ при МС е обсъдил бежанската история на молителката и децата. Приел е, че в конкретния случай липсват добре обосновани опасения от преследване и индивидуализиране на заплахата за живота на молителката и нейните деца, за да са налице предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут, безогледното насилие, според административния орган следва да е изключително, каквото видно от цитираната информация за обстановката там то не е. В заключение е посочено, че с оглед установеното, за молителката и нейните деца съществува реална възможност да се завърнат безпрепятствено в И., където да се установи, да работи без да има основателни опасения от преследване. Приел е, че за молителката и децата и не са налице материалноправните предпоставки чл. 9, ал. 6 от ЗУБ.

В хода на съдебното производство е представен доклад на Агенция за социално подпомагане, Дирекция за социално подпомагане „О.“, Отдел „Закрила на детето“ в качеството му на орган по чл. 15, ал. 6 от Закона за закрила на детето. В социалния доклад са описани резултатите от проведените с молителката и децата беседи и срещи от 2019 г. до момента. В доклада е

изложено, че Дирекция за социално подпомагане „О.“ разполага със следната информация – майката Н. Д. М. е кюрдка, която не изповядва никаква религия; семейството е напуснало И., поради проблеми с човек на име М. А., оказвал им натиск за продажба на наследствен имот на Н. Д. М.; не е подавана официална жалба до властите, поради това, че при подадена такава срещу М. А. от друго семейство, техният син бил убит; въпросното лице М. А. е член на демократичната партия на К. и е изключително влиятелен, оказвал е психически тормоз над семейството, като не е имало физическо посегателство, хора на това лице са спирали и отправяли заплахи спрямо Н. Д. М. – ако тя не подпише документ за продажбата на наследствения и имот, то ще бъде отвлечен малолетният и син Пуя, а тя и съпруга и ще бъдат убити. Посочено е по време на беседата още, че заплахите от М. А. спрямо молителката и семейството и зачестили, поради което започнали да изпитват страх за живота си. От страна на чужденката е заявено, че може да се върне в И., но съществува реална възможност да бъде принудена от М. А. да му прехвърли своя имот срещу по-ниска продажна цена. Молителката е заявила пред социалния работник, че се страхува за сигурността на своето семейство при евентуално връщане в И. В доклада се съдържа информация относно грижите, които са полагани спрямо децата, за жилищните условия и среда за децата, за възпитанието, образованието и социалната им интеграция.

В хода на съдебното производство към доказателствения материал по делото се приобщиха следните доказателства:

Представени от жалбоподателя:

1. Удостоверени за завършен първи клас на Пуя Х. Д.;
2. Решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС.

Представени от ответника:

1. Справка изх. № ЦУ-2072/21.12.2023 г. относно Република И. – общо положение в страната, актуална общественно-политическа обстановка към 21.12.2023 г., положение на кюрдите-йезиди и отношение на кюрдите към тях, същност, дейност и зони на действие на организацията „Ал Сахуа“, отношение на официалните власти към „Ал Сахуа“ и междуплеменни отношения в И.;
2. Справка изх. № ЦУ-405/19.01.2024 г. относно Република И. – общо положение в страната, актуална общественно-политическа обстановка към 19.01.2024 г., състояние на сигурността в И., в частност в [населено място]; съществува ли възможност за вътрешно разселване на територията на И., действа ли още групировката ДАЕШ и какво е отношението и към местното население.

При така установеното от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи:

Жалбата е допустима като подадена в срок от надлежна страна и при наличието на правен интерес от оспорване на акта.

При извършената служебна проверка на законосъобразността на оспореното решение (чл. 168, ал. 1 от АПК), на основанията, посочени в чл. 146 от АПК, съдът намира, че решението е издадено от компетентен орган по смисъла на ЗУБ – Председателят на агенцията. При издаването на акта е спазена предвидената в закона писмена форма, но са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила и нарушение на материалния закон.

Съдът счита, че от страна на административния орган при издаване на оспореното в настоящето съдебно производство решение, не са спазени дадените с Решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС на РБ указания по тълкуване и прилагане на закона. Ответникът, съгласно решението на ВАС е следвало да обсъди предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут с оглед най-висшите интереси на детето, което не е сторено. В оспорения административен акт не са обсъдени съществени факти и обстоятелства относно бежанската история на молителката,

действаща лично и в качеството и на законен представител на малолетните си деца. Отделно, с отменителното съдебно решение са изложени мотиви и са дадени указания молбата за предоставяне на закрила да бъде уважена при условията на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ, като бъде предоставен хуманитарен статут.

Съгласно чл. 3, § 1 от Конвенцията за правата на детето, приета от Общото събрание на ООН на 21.11.1989 г., обн. ДВ, бр. 55/1991 г., в сила от 03.07.1991 г. /Конвенцията/, която по аргумент на чл. 5, ал. 4 от КРБ е част от вътрешното право на Република България, висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи. Нормата на чл. 3, § 2 от Конвенцията за правата на детето определя, че страните по Конвенцията се задължават да осигурят на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, като за тази цел те предприемат всички необходими законодателни и административни мерки. Съгласно чл. 2, § 1 от същия международен акт, по който Република България е страна, държавите-страни по Конвенцията зачитат и осигуряват правата, предвидени в тази Конвенция на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници, а съгласно чл. 4 от Конвенцията държавите-страни по нея, са длъжни да предприемат всички необходими законодателни, административни и други мерки за осъществяване правата, признати в тази Конвенция. Нормата на чл. 38, § 4 от Конвенцията определя, че в съответствие със своите задължения, произтичащи от международното хуманитарно право за закрила на гражданското население в случай на въоръжен конфликт, държавите-страни по Конвенцията, предприемат всички разумни мерки за осигуряване закрила и грижи за децата, които са засегнати от въоръжен конфликт, а съгласно чл. 6, § 2 от Конвенцията държавите-страни по нея осигуряват в максимално възможна степен оцеляването и развитието на всяко дете.

Безспорно основополагащият характер на висшия интерес на детето е потвърден във всички европейски и вътрешни нормативни актове, относими към възникналия в случая спор, не те не са съобразени, видно от мотивите на оспорения административен акт. Видно от съдържанието на същия е, че не са спазени дадените задължителни указания по тълкуване и прилагане на закона със отменителното съдебно решение на ВАС.

Нормата на чл. 24, § 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз определя, че децата имат право на закрила и на грижите, необходими за тяхното благоденствие, а съобразно § 2 от същата разпоредба, при всички действия, които се предприемат от публичните власти или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение. В този смисъл са и съображение 18 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС на европейския парламент и на съвета от 13.12.2011 г. относно стандарти за определяне на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила /Директива 2011/95/ЕС/ и съображение 33 от Преамбюла на Директива 2013/32/ЕС на европейския парламент и на съвета от 26.06.2013 г. относно общите процедури за предоставяне на международна закрила.

Съгласно съображение 18 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС при определяне на висшия интерес на детето, държавите-членки следва да обръщат особено внимание на принципа за целостта на семейството, благоденствието и социалното развитие на непълнолетното лице, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на непълнолетното лице, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост. Съображение 33 от Преамбюла на Директива 2013/32/ЕС, определя, че при оценка на най-висшия интерес

на детето държавите – членки следва по-специално да вземат надлежно под внимание благополучието и социалното развитие на непълнолетното лице, в т.ч неговия произход, като в чл. 25, § 6 от същата директива, отново е акцентирано, че висшите интереси на детето имат първостепенно значение за държавите-членки при изпълнението на настоящата директива.

По силата на чл. 6а от ЗУБ, която норма въвежда в българското законодателство Директива 2011/95/ЕС и Директива 2013/32/ЕС, при прилагане на закона от първостепенно значение има най-добрият интерес на детето, като преценката на най-добрия интерес на детето се извършва в съответствие с разпоредбите на Закон за закрила на детето /ЗЗкД/. По аргумент от препращащата норма на § 1, т. 11 от Допълнителните разпоредби на ЗУБ вр. с § 1, т. 5 от ДР на ЗЗкД, най-добрият интерес на детето е преценка на: а) желанията и чувствата на детето; б) физическите, психическите и емоционалните потребности на детето; в) възрастта, пола, миналото и други характеристики на детето; г) опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена; д) способността на родителите да се грижат за детето; е) последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата; ж) други обстоятелства, имащи отношение към детето. Вложеният от законодателя смисъл на горепосоченото понятие предполага не просто формалното изпълнение на предвидените в чл. 15 от ЗЗкД процедурни изисквания при участието на дете в административни и/или съдебни процедури чрез предоставянето, както в разглеждания случай на социален доклад, съдържащ принципни заключения, относими към всяко едно дете, а извършването на задълбочена и индивидуална преценка на благоденствието на конкретно засегнатото дете, изградена въз основа на извършена от органа преценка по всеки един от визираните в легалната дефиниция на понятието критерии. Понятието за най-добрия интерес на детето, идентично по смисъл с възприетото в международното и европейското право понятие за висш интерес на детето, не е абстрактно, като налага на всеки орган, оправомощен с вземането на решение, касаещо дете, да съхрани неговото благоденствие и да гарантира социалното му развитие съобразно посочените в § 1, т. 5 ДР на ЗЗкД критерии.

Настоящият съдебен състав счита, че оспореното решение, с което е отказано предоставяне на международна закрила не съответства на императива на висшия интерес на търсещите такава малолетни лица, намерил израз в чл. 6а от ЗУБ. Приложимите в случая норми на чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ, уреждащи в националното ни право основанията за предоставяне на дете на статут на бежанец или на хуманитарен статут, както и законовите основания за отказ от предоставянето на закрила, трябва да бъдат тълкувани и прилагани в светлината на посочените по-горе европейски правни норми, гарантиращи охраната на висшия интерес на детето, като основополагаща ценност, прокламираната в Конвенцията за правата на детето. В тази връзка, настоящият съдебен състав счита, че е необходимо да отбележи, че когато една вътрешна правна норма попада в приложното поле на правото на ЕС, единствено прочитът ѝ в неговия контекст може да разкрие в пълнота нейните цели, съдържание и правни последици, като съответстващото на правото на ЕС тълкуване на вътрешната правна норма в неговия обхват е определящо за прилагането на тази норма. Посоченото е визирано и от Конституционния съд на Република България в Решение № 5 от 14.06.2022 г. по конституционно дело № 13/2021 г., в което е пояснено, че Република България като член на ЕС и по смисъла на чл. 4, ал. 3 от Конституцията е обвързана от принципите на непосредствена приложимост, примат и директен ефект на правото на ЕС, и от задължението за съответстващо на правото на ЕС тълкуване на попадащите в неговото приложно поле вътрешни правни норми в изпълнение на принципа на ефективност на правото на ЕС.

Предвид така очертаната нормативна уредба, регламентираща охраната на висшия интерес на детето на международно, европейско и вътрешно ниво, приложена и тълкувана в контекста на установените по делото факти, настоящият съдебен състав счита, че висшият интерес на децата Пуя Д. и Л. Д. не е взет предвид нито от страна на административния орган при издаването на първоначалното решение за отказ за предоставяне на международна закрила, не е взет предвид и след връщане на административната преписка с отменителното Решение

№10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС.

Приобщените по делото доказателства и формулираните от административния орган мотиви в атакувания административен акт водят до извод, че предвидените в чл. 15 от ЗЗкД изисквания във връзка с чл. 6а ЗУБ са спазени само формално и без в действителност най-добрият интерес на двете деца да е преценен задълбочено, а оттам и правилно, от съда съобразно конкретните, установени по делото, факти и предвидените в § 1, т. 5 ДР на ЗЗкД критерии.

Настоящият съдебен състав приема с оглед първостепенното значение на висшия интерес на детето, че по отношение на двете малолетни лица, търсеци закрила, и тяхната майка безспорно е налице основание за предоставяне на хуманитарен статут при условията на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ. Съгласно тази законова разпоредба хуманитарен статут може да бъде предоставен и по други причини от хуманитарен характер, както и поради причините, посочени в заключенията на Изпълнителния комитет на Върховния комисар на ООН за бежанците. Не се споделят изводите на административния орган, че причините за напускане на държавата по произход са лични и от икономически характер, както и че спрямо молителката и нейните деца не са налице условията, визирани в чл. 9, ал. 8 от ЗУБ. Видно е, че в Решение № 190/13.01.2022 г., постановено по административно дело № 8829/2021 г., отменено с Решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС, е че в предходното съдебно производство пред АССГ, са приети за достоверни данните относно получаваните от жалбоподателката заплахи за убийство и за отвлечане на детето и Пуя Д. в държавата им по произход, включително и невъзможността на молителката да потърси адекватна защита от компетентните там власти, както и с оглед неспокойната обстановка в [населено място], съгласно представените по делото справки за актуалното положение в Република И., няма как да се счете за законосъобразно, че от най-добър интерес на двете малолетни деца, допринасящ за тяхното благоденствие, е да бъдат върнати в страната си по произход, в която предвид съществуващия въоръжен конфликт биха били изложени на реален риск за живота си поради получаваните от тяхната майка директни заплахи за живота и сигурността им. Успоредно с отправяните към майката сериозни заплахи, по делото действително са налице и данни относно неспокойната обстановка в И.. Това обстоятелство се установява от представените по делото справки от ответника към датата на съдебното заседание, включително и от справките от предходните производства административни и съдебни производства. От представената Справка с вх. № ЦУ-2072/21.12.2023 г. и вх. № ЦУ-405/19.01.2024 г. се установява, че в И. безработицата е висока, а участието на населението в работната сила е сред най-ниските в света. В И. периодичния конфликт и влиянието на климатичните промени засягат живота на хората и в момента пребивават 1.2 милиона вътрешно разселени лица и 2.5 милиона души, които се нуждаят от хуманитарна помощ. Несигурността, липсата на препитание и разрушените или повредените жилища възпрепятстват способността на хората да се завърнат по домовете си. Помощта на Световната продоволствена програма за И. се фокусира върху промяна на живота и подкрепа на правителството на И. с реформа на социална защита, овластяване на младежта и борба с изменението на климата към устойчиво развитие. Военните бази, използвани от американските войски, стават обект на многократни атаки с дронове и ракети от 18.09.2023 г. насам. Отделно в представените справки по настоящето съдебно производство не е обсъдено актуалното положение в [населено място], където молителката и семейството и са живели. Безспорно е също така, че в и двете справки, представени в ОСЗ на 06.03.2024 г. се съдържат данни, основаващи се на информация от международните медии за влошената вътрешна обстановка в И., ноторно известни и към настоящия момент.

Видно от обсъдените справки в Решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС, е че е установено, че в И., и по-конкретно в [населено място] са налице данни за вътрешен въоръжен конфликт. От страна на административния орган при издаване на оспореното в настоящето съдебно производство

решение, е видно, че нито в справките в административното производство, нито в тези, представени в хода на съдебното производство се съдържа информация относно действителното към момента положение в [населено място], И.. В тази връзка и предвид нормата на чл. 220 от АПК, при приетите за достоверни от Върховен административен съд данни относно наличие на данни за вътрешен въоръжен конфликт в [населено място], И., Съдът счита, че в тази ситуация следва да бъде съобразено Решение от 30.01.2014 г. на Съда на ЕС, постановено по дело C-285/2012 г., според което съществуването на въоръжен конфликт трябва да бъде признато, когато редовните въоръжени сили на дадена държава се сблъскват с една или повече въоръжени групи, без да е необходимо този конфликт да бъде квалифициран като въоръжен конфликт, който няма международен характер по смисъла на международното хуманитарно право, и без интензитетът на въоръжените сблъсъци, равнището на организираност на наличните въоръжени сили или продължителността на конфликта да бъдат предмет на преценка, отделна от тази за степента на насилие, съществуващо на въпросната територия. Безспорно по делото са налице такива данни. Същите дори са обсъдени в оспорения в настоящето производство административен акт.

Настоящият съдебен състав изцяло не споделя изводите на административния орган, изложени в оспорения административен акт, че не са налице обосновани предположения от преследване и индивидуализиране на заплахата за живота на молителката за предоставянето на хуманитарен статут на молителката и нейните малолетни деца. Посочените мотиви в процесния случай не са обусловени от конкретните доказателства по делото, разгледани и обсъдени през водещото императивно правило – „за най-добрия интерес на детето“. Предвид защитата на висшия интерес на търсещите закрила малолетни деца и тяхната майка, води до извод за предоставяне на хуманитарен статут при условията на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ при съобразяване на регламентираните в §1, т. 5 от ДР на ЗЗкД критерии във връзка с чл. 6а от ЗУБ. Следва да се съобрази и обстоятелството, че децата се намират на територията на Република България повече от 4 години, придружени са от своите родители, адаптирали са се към начина на живот в страната, както и че по-голямото дете на молителката посещава българско училище, записано там през 2019 г., а за по-малкото дете също предстои записване в предучилищна подготовка, както и че малкото дете, родено в Турция, при влизането си в България е било почти на два месеца и никога не е посещавало И..

Предвид гореизложеното и с оглед приложимата международна, европейска и национална нормативна уредба, законово регламентирана в чл. 6а от ЗУБ вр. с § 1, т. 5 ДР на ЗЗкД, съставът приема, че най-добрият интерес на търсещите закрила деца предполага молбата им за получаване на закрила да бъде уважена при условията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ, като им бъде предоставен хуманитарен статут. Висшият интерес на двете малолетни лица предполага още те да не бъдат разделяни от тяхната майка, на която също при условията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ са налице предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут. В тази връзка и предвид, че спорният случай е изяснен от фактическа страна, следва оспореното Решение № 22597/28.12.2023 г. на Председател на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет на Република България да бъде отменено, като административната преписка бъде върната на административния орган за ново произнасяне по молбата за предоставяне на международна закрила, подадена от Н. Д. М., ЛНЧ: [ЕГН], гражданка на Република И., [дата на раждане], действателно и в качеството си на законен представител на малолетните Пуя Х. Д., и Л. Х. Д., при спазване на дадените в настоящото решение задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона съобразно чл. 173, ал. 2 от АПК.

По изложените съображения, съдът намира, че оспореното решение е незаконосъобразно, жалбата е основателна и следва да бъде уважена.

Претендира се присъждане на разноски в минимален размер от страна на процесуалния представител на жалбоподателката. Такива не се дължат на основание чл. 92 от ЗУБ.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София –

град,

Р Е Ш Е Н И Е:

ОТМЕНЯ по жалбата на Н. Д. М., ЛНЧ: [ЕГН], гражданка на Република И., [дата на раждане] , действаща лично и в качеството си на законен представител на малолетните Пуя Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане] , гражданка на Република И. и Л. Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане] , чрез адвокат Т. А. И., САК, със съдебен адрес: [населено място], [улица] /Безистен/, ет. 2, Решение № 22597/28.12.2023 г. на Председател на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет на Република България, с което на молителката и нейните деца е отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут.

ВРЪЩА административната преписка за разглеждането на последващата молба с вх.№ РД-09-В-112/13.03.2019 г. на РПЦ – [населено място], „ПМЗ – кв. В.“ Н. Д. М., ЛНЧ:[ЕГН], гражданка на Република И., [дата на раждане] , действаща лично и в качеството си на законен представител на малолетните Пуя Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане] , гражданка на Република И. и Л. Х. Д., ЛНЧ: [ЕГН], [дата на раждане] , съобразно дадените задължителни указания по тълкуване и прилагане на закона.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховен административен съд на Република България, в 14-дневен срок от съобщението до страните.

СЪДИЯ: